

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

ЄЛЕНИЧ СВІТЛАНА ІГРАФІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
головний бібліограф наукової бібліотеки*

ОДЕСЬКА КРИМІНАЛІСТИЧНА ШКОЛА ЯК ОБ'ЄКТ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

02 грудня 2022 року відбулася річниця від дня заснування Національного університету «Одеська юридична академія» – закладу вищої освіти України.

За період 1997–2022 роки вчені університету здійснили ряд історико-правових досліджень юридичної освіти і науки в Одесі, окреслили етапи становлення «Одеської школи права», авторських колективів, виявили зв'язки тематичних напрямів.

Одеська школа права – наукова спільнота, яка об'єднує в процесі розвитку юридичної думки минулі та сучасні покоління дослідників. З одного боку одеська школа права вивчається вченими як загальний напрям розвитку юридичної освіти й науки, а з іншого боку, як розвиток галузей права за напрямками, які формуються у тематичні наукові правові школи.

Одеська криміналістична школа – як об'єкт наукового пізнання вивчається науковцями України та зарубіжних країн, вченими кафедри криміналістики та кафедри історії держави і права, фахівцями наукової бібліотеки університету.

У фондах бібліотеки університету формуються й зберігаються книжкові авторські колекції вчених-юристів України, які є основою для створення бібліографічних ресурсів одеської школи права. Бібліографічні дослідження в галузі права виявляють коло джерел вивчення одеської криміналістичної школи. Бібліографічні та біобібліографічні покажчики в узагальненій формі дають змогу представити різноманіття матеріалів, показати актуальність та динамічність розвитку наукових течій в розрізі головних подій.

Слід підкреслити, що результати досліджень «Одеської криміналістичної школи» як взаємопов'язаних складових розвитку одеської школи права відображені у публікаціях вчених та фахівців університету:

– автори навчально-методичного посібника: М. Р. Аракелян, О. В. Горяга, Н. В. Єфремова та інші – здійснили комплексне наукове дослідження одеської школи права, видокремили напрямки розвитку наукових шкіл за галузями права та тематичними напрямками науково-дослідних робіт вчених університету. Кафедра історії держави і права забезпечує вивчення навчальної дисципліни «Історія одеської школи права», зокрема одеської криміналістичної школи [1, с. 276–278];

– науково-дослідна робота із вивчення історії криміналістики під керівництвом члена-кореспондента Національної академії правових наук України, доктора юридичних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України, завідувача кафедри криміналістики

В. В. Тіщенко завершилось виокремленням одеської криміналістичної школи, започаткованої професором В. П. Колмаковим;

– фахівці наукової бібліотеки університету здійснюють бібліографічне дослідження одеської школи права та одеської криміналістичної школи, зокрема персоналії кафедри.

В рамках статті здійснюється ознайомлення з видами бібліографічних ресурсів як джерелами дослідження наукового доробку вчених університету. Бібліографічні видання представлені у вільному доступі для перегляду в колекціях електронного архіву Національного університету «Одеська юридична академія» [2].

Наукова бібліотека випускає серію бібліографічних покажчиків, які мають на меті представити історію та розвиток Національного університету «Одеська юридична академія» та одеської школи права, а також презентують наукові дослідження вчених кафедр університету, зокрема кафедри криміналістики:

- «Одеська школа права. Книги вчених ОНЮА у фонді Наукової бібліотеки академії. 1997–2007» [6];
- «Одеська школа права. Книги вчених Національного університету «Одеська юридична академія» у фонді наукової бібліотеки. 2008–2011» [7];
- «Національний університет «Одеська юридична академія» – шлях до успіху» [4].

З 2004 року видається серія біобібліографічних покажчиків «Вчені Національного університету «Одеська юридична академія»», які висвітлюють наукову, навчально-педагогічну, дослідну, інноваційну діяльність вчених університету.

Пропонуємо звернути увагу на випуски вказаної серії, які присвячені вченим кафедри криміналістики Національного університету «Одеська юридична академія»:

– покажчик «Тіщенко Валерій Володимирович» (2012, 2017) підготовлений до ювілею відомого юриста-криміналіста, члена-кореспондента Національної академії правових наук України, доктора юридичних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України, завідувача кафедри, керівника одеської криміналістичної школи з проблем розвитку та удосконалення методики розслідування кримінальних правопорушень, а також дослідження криміналістичних аспектів злочинної діяльності [8];

– покажчик «Шульга Микола Миколайович» (2011), присвячений видатному експерту-криміналісту, кандидату юридичних наук, професору, заслуженому працівнику ВМС, доценту кафедри [9]

– покажчик «Нетудихатка Олег Юрійович» (2015) підготовлений до ювілею доктора медичних наук, професора кафедри [5].

Колектив кафедри криміналістики під керівництвом професора, завідувача кафедри В. В. Тіщенко є організаторами проведення наукових заходів із вивчення наукової спадщини представників одеської криміналістичної школи. Наукова бібліотека також прийняла участь у ювілейному заході з нагоди святкування 100-річчя від дня народження професора В. П. Колмакова. У 2013 р. був підготовлений

біобібліографічний покажчик «Колмаков Віктор Павлович (1913–1973)», який надає можливість найбільш повно досягнути наукову та педагогічну спадщину видатного вченого, одного із фундаторів сучасної криміналістики [3].

Отже, «Одеська криміналістична школа» як об'єкт бібліографічного дослідження є складовою джерелознавчої бази праць вчених Національного університету «Одеська юридична академія» водночас персоналій одеської криміналістичної школи та представників одеської школи права.

Таким чином, результати бібліографічних досліджень у формі покажчиків галузевої бібліографії, тобто юридичної бібліографії, є джерелом вивчення й розвитку одеської криміналістичної школи.

Список використаних джерел:

1. Історія Одеської школи права : навч.-метод. посіб. / М. Р. Аракелян, О. В. Горяга, Н. В. Єфремова [та ін.]. Вид. 2-ге, випр. та доповн. Одеса : Фенікс, 2018. 390 с.
2. Електронний архів Національного університету «Одеська юридична академія». URL: <http://dspace.onua.edu.ua/>
3. Колмаков Віктор Павлович (1913–1973) : біобібліогр. покажч. / уклад. С. І. Єленич ; наук. ред. В. В. Тищенко; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», наук. б-ка. Одеса : Юрид. літ., 2013. 88 с.
4. Національний університет «Одеська юридична академія» – шлях до успіху : бібліогр. покажч. / уклад.: Л. А. Таран, С. І. Єленич; наук. ред.: Ю. М. Оборотов, В. О. Туляков, М. М. Солодухіна ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», наук. б-ка. Одеса : Юрид. літ., 2010. 256 с.
5. Нетудихатка Олег Юрійович : біобібліогр. покажч. / уклад. С. І. Єленич; наук. ред.: М. В. Афанасьева, М. М. Солодухіна, Т. Ю. Іванійчук ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», наук. б-ка. Одеса : Юрид. літ., 2015. 128, [8] с. (Вчені Національного університету «Одеська юридична академія»; вип. 23).
6. Одеська школа права. Книги вчених ОНЮА у фонді Наукової бібліотеки академії. 1997–2007 : бібліогр. покажч. / уклад.: Л. А. Таран, С. І. Єленич; наук. ред.: Ю. М. Оборотов, М. М. Солодухіна ; Одес. нац. юрид. акад., наук. б-ка. Одеса : Юрид. літ., 2008. 168 с.
7. Одеська школа права. Книги вчених Національного університету «Одеська юридична академія» у фонді наукової бібліотеки. 2008–2011 : бібліогр. покажч. / уклад.: С. І. Єленич, Л. А. Таран, А. Г. Касімова; наук. ред.: С. В. Ківалов, В. М. Дрьомін, М. М. Солодухіна ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», наук. б-ка. Одеса : Юрид. літ., 2012. 136 с.
8. Тищенко Валерій Володимирович : біобібліогр. покажч. / уклад. С. І. Єленич ; наук. ред.: В. М. Дрьомін, М. М. Солодухіна ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», наук. б-ка. Одеса : Фенікс, 2012. 64 с. (Вчені Національного університету «Одеська юридична академія»; вип. 20).
9. Тищенко Валерій Володимирович : біобібліогр. покажчик / уклад. С. І. Єленич; наук. ред.: С. В. Ківалов, Г. О. Ульянова, М. М. Солодухіна ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», наук. б-ка. 2-ге вид., переробл. і доповн. Одеса : Юрид. літ., 2017. 92 с. (Вчені Національного університету «Одеська юридична академія»; вип. 26).

10. Шульга Микола Миколайович : біобібліогр. покажч. / уклад. С. І. Єленич; наук. ред.: В. М. Дрьомін, М. М. Солодухіна ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», наук. б-ка. Одеса : Юрид. літ., 2011. 47 с.: портр. (Вчені Національного університету «Одеська юридична академія»; вип. 19).

Ключові слова: одеська криміналістична школа, Національний університет «Одеська юридична академія», В. П. Колмаков, В. В. Тіщенко, М. М. Шульга, О. Ю. Нетудихатка, юридична бібліографія.

Key words: forensic scientific schools in Ukraine, Department of criminalistics of the National University «Odesa Law Academy», V. Kolmakov, V. Tishchenko, M. Shulha, O. Netudykhatka, Biobibliographic indexes.

ЄЛХІН ОЛЕКСІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри криміналістики*

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ ВИКОРИСТАННЯ ДОХОДІВ, АКУМУЛЬОВАНИХ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вивчення матеріалів практики роботи підрозділів стратегічних розслідувань свідчить, що однією із ключових проблем, яка не знайшла свого вирішення є формування моделей протидії використанню доходів, які акумулюються від непрямой злочинної діяльності, що перш за все, вимагає наукового осмислення їх сутності та основних напрямів використання суб'єктами злочинного впливу.

Так, вважаємо, що до тактичних (операційних) напрямів використання таких активів можна віднести:

по-перше, забезпечення високого рівня життя суб'єктів підвищеного злочинного впливу, що пов'язано із зміною відповідних неформальних правил і традицій, які обмежували рівень життя «ворів в законі» та встановлювали високий рівень побутового та матеріального аскетизму для осіб такої категорії. Необхідно звернути увагу, що такі трансформаційні зміни, перш за все пов'язані із необхідністю інтеграції суб'єктів злочинного впливу у систему соціально-корисних зв'язків для лобювання стратегічних інтересів злочинного середовища та прагнення входження до елітарних прошарків населення, що забезпечує безпосередній доступ та можливість встановлення неформальних зв'язків із представниками органів державної влади та місцевого самоврядування;

по-друге, фінансування безпосередньої злочинної діяльності організованих злочинних угруповань, зокрема: а) залучення до складу злочинних угруповань нових учасників, шляхом використання на початковому етапі фінансових стимулів; б) придбання вогнепальної зброї та інших засобів вчинення злочинів; в) оплата послуг осіб, які володіють спеціальними знаннями та навичками, що є необхідними

Загородній Ігор Вікторович Проблемні питання проведення огляду місця події в умовах збройного конфлікту.	439
Колодіна Анна Сергіївна Щодо питання застосування сучасних криміналістичних знань та інновацій у діяльності з розслідування злочинів.	441
Чіпко Наталія Василівна, Макогін Ірина Володимирівна Особа потерпілого як елемент криміналістичної характеристики при розслідуванні вбивств з необережності	444
Чумак Сергій Прокопійович Форми і методи подолання протидії розслідуванню злочинам у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів	447
Єлховський Ігор Вікторович, Пишненко Ірина Юріївна Значення застосування психологічних знань у розслідуванні	450
Яцкевич Руслан Вячеславович Окремі результати практичного застосування законодавства щодо протидії діяльності суб'єктів злочинного впливу.	452
Андрух Віталій Васильович Загальні питання забезпечення права на оскарження у досудовому кримінальному провадженні	455
Абу Еласал Анна Олександрівна Основні напрями та методи виявлення легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом	457
Вейц Аркадій Михайлович Слідова картина при вчиненні кіберзлочинів за участю службової особи або такої, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг.	461
Єленич Світлана Ігرافівна Одеська криміналістична школа як об'єкт бібліографічних досліджень.	464
Єлхін Олексій Володимирович Характеристика основних напрямів використання доходів, акумуляованих за результатами організованої злочинної діяльності	467
Кривда Людмила Русланівна Використання допомоги судово-медичного експерта (спеціаліста) в огляді трупа на місці події	470